

OKMD PLAYGROUND DESIGN BOOK

จากแนวคิดสู่การออกแบบ สนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง
เพื่อการเรียนรู้และการเติบโตของเด็กรอบด้าน

คำนำ

"OKMD Playground Design Book" เป็นหนังสือที่รวบรวมแนวคิดและแนวทางการออกแบบสนามเด็กเล่นที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ผ่านการเล่นที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แรงบันดาลใจในการออกแบบสนามเด็กเล่นนี้มาจากองค์ความรู้ด้านการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็ก ที่ได้รับการบันทึกไว้ในหนังสือ **"เล่นตามรอยพระยุคลบาท"** โดยยึดหลักการพัฒนาเด็กผ่านการเล่นตามแนวทาง Brain-based Learning (BBL) สนามเด็กเล่น OKMD ไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่สำหรับความสนุกสนาน แต่ยังเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างสมดุล

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (OKMD) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาสนามเด็กเล่นต้นแบบในโรงเรียนเครือข่ายทั่วประเทศ โดยขยายแนวคิดและองค์ความรู้ด้านการออกแบบให้กับหน่วยงานที่สนใจ ปัจจุบันมีสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง หรือ OKMD Playground กว่า 605 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

หนังสือเล่มนี้จึงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับนักออกแบบ นักการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และผู้สนใจด้านการพัฒนาเด็กผ่านการเล่น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กไทยในอนาคตต่อไป

สารบัญ

สนามเด็กเล่นกับการกระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็ก	02
องค์ประกอบของ OKMD Playground	04
ฐานการเรียนรู้ใน OKMD Playground	06
การออกแบบ OKMD Playground ให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่	08
ปัจจัยความสำเร็จของ OKMD Playground	09
ช่างชุมชน : เคล็ดลับความสำเร็จ OKMD Playground	10
เส้นทางการพัฒนา OKMD Playground	12
สนามเด็กเล่นโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ฯ จ.นครสวรรค์	14
สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดบ้านมะเกลือ จ.นครสวรรค์	16
สนามเด็กเล่นโรงเรียนเขาทอง จ.นครสวรรค์	19
สนามเด็กเล่นโรงเรียนบ้านหินแร่ จ.ฉะเชิงเทรา	20
สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดประตู่ไผ่ จ.ฉะเชิงเทรา	22
สนามเด็กเล่นโรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ จ.ปทุมธานี	24
สนามเด็กเล่น โรงเรียนวัดบางนางเพ็ง จ.สมุทรปราการ	25
สนามเด็กเล่นอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จ.เชียงใหม่	26

สนามเด็กเล่นโรงเรียนบ้านหนองกุงแก้ว จ.หนองบัวลำภู	30
สนามเด็กเล่นโรงเรียนปลูกจิต กรุงเทพมหานคร	34
สนามเด็กเล่นโรงเรียนราชปิโยรสา ยุพราชานุสรณ์ จ.น่าน	38
สนามเด็กเล่นโรงเรียนที่ปึงกรณ์วิทยาพัฒนา (วัดสุนทรสถิต) ในพระราชูปถัมภ์ฯ จ.สมุทรสาคร	42
สนามเด็กเล่นโรงเรียนที่ปึงกรณ์วิทยาพัฒนา (วัดประดู่) ในพระราชูปถัมภ์ฯ จ.สมุทรสงคราม	46
สนามเด็กเล่นโรงเรียนที่ปึงกรณ์วิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร	50
สนามเด็กเล่นโรงเรียนสหคามวิทยาคาร จ.ร้อยเอ็ด	54
สนามเด็กเล่นโรงเรียนบ้านนาอุดม จ.มุกดาหาร	58
สนามเด็กเล่นโรงเรียนประชาบำรุง กรุงเทพมหานคร	62
สนามเด็กเล่นโรงเรียนหนองบ่อ จ.อุดรธานี	66
เครื่องเล่นภูมิปัญญาใน OKMD Playground	70

OKMD Playground

เป็นพื้นที่พัฒนาศักยภาพเด็กอย่างรอบด้านผ่านการเล่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เรียนรู้คู่ความสุข พื้นที่นี้ได้รับแรงบันดาลใจจากพระปรีชาญาณด้านการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูพระโอรส และพระธิดา ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งถูกบันทึกไว้ในหนังสือ “เล่นตามรอยพระยุคลบาท” และนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาเป็นสนามเด็กเล่นในสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ

ในปี พ.ศ. 2558 สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันพัฒนาต้นแบบสนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง (BBL) “เล่นตามรอยพระยุคลบาท” ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเมืองนครสวรรค์ (เขากบวิวัฒน์สุขวิทยา) โรงเรียนวัดบ้านมะเกลือ โรงเรียนวัดหนองโรง และโรงเรียนเขาทอง จากนั้นได้ขยายผลให้ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษา กว่า 372 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาสนามเด็กเล่นในบริบทของตนด้วย

สปร. ได้ดำเนินโครงการสนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง (BBL) “เล่นตามรอยพระยุคลบาท” ต่อมา ภายใต้ชื่อ สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง (BBL) หรือ OKMD Playground ซึ่งมีการพัฒนาทั้งด้านกายภาพ และด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับโรงเรียนและหน่วยงานที่มีความสนใจ ผ่านการดำเนินงานในหลายรูปแบบ เช่น การขยายแนวคิด การถ่ายทอดองค์ความรู้ การเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาพื้นที่ การออกแบบ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำ OKMD Playground รวมกว่า 605 แห่ง ทั่วประเทศ

▶ สนามเด็กเล่นกับการกระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็ก

สนามเด็กเล่นไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่ให้เด็กวิ่งเล่นและปลดปล่อยพลังงาน แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สนามเด็กเล่นที่ดีควรมีองค์ประกอบที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัส ทั้งการมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การรับกลิ่น รวมไปถึงการทรงตัว และการรับรู้ตำแหน่งของร่างกาย ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ ต่อการเรียนรู้ ดังนั้นการออกแบบสนามเด็กเล่นให้กระตุ้นประสาทสัมผัส จะช่วยให้เด็กพัฒนาการรับรู้และตอบสนองต่อสิ่งเราได้ อย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น

- ❶ **โซนกระตุ้นการสัมผัส** จัดเตรียมอุปกรณ์ที่มีพื้นผิวหลากหลาย เช่น พื้นขรุขระ นุ่ม ลื่น ทนทาย ก้อนหินเล็ก ๆ ช่วยให้เด็กได้ฝึก การรับรู้ผ่านผิวหนัง และพัฒนาความสามารถในการแยกแยะพื้นผิวต่าง ๆ
- ❷ **โซนกระตุ้นการเคลื่อนไหวและทรงตัว** ใช้อุปกรณ์ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน สะพานเชือก เครื่องเล่นปีนป่าย ช่วยให้เด็ก ได้ฝึกการทรงตัวและพัฒนาการรับรู้ตำแหน่งของร่างกาย
- ❸ **โซนกระตุ้นการรับรู้แรงกดและแรงตึง** ใช้อุปกรณ์ที่ต้องออกแรง เช่น บาร์โหน เครื่องเล่นปีนป่าย หรือเครื่องเล่นที่ ต้องใช้แรงกด เช่น อุโมงค์ที่ต้องคลานผ่าน ช่วยให้เด็กสามารถพัฒนากล้ามเนื้อ ความแข็งแรง และการรับรู้แรงกดของร่างกาย
- ❹ **โซนกระตุ้นการมองเห็น** สีสันสดใสจากดอกไม้ ต้นไม้ ลวดลายเรขาคณิตบนพื้น หรือแสงที่เปลี่ยนแปลงได้ ช่วยให้เด็ก ฝึกการมองเห็น พัฒนาการแยกแยะสีและรูปร่าง และกระตุ้นการทำงานของสมองส่วนรับรู้ภาพ
- ❺ **โซนกระตุ้นการได้ยิน** เครื่องเล่นที่มีเสียง เช่น ระฆัง กลอง เครื่องดนตรี หรืออุปกรณ์ที่ให้เสียงเมื่อสัมผัส ช่วยให้เด็ก ฝึกการฟัง และเสริมสร้างความสามารถในการรับรู้เสียงในสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- ❻ **โซนกระตุ้นการดมกลิ่น** พื้นที่ที่มีพืชหรือดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม เช่น สวนสมุนไพร ช่วยให้เด็กได้ฝึกการรับกลิ่น และเรียนรู้ ความแตกต่างของกลิ่นต่าง ๆ ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาความจำและอารมณ์

การออกแบบสนามเด็กเล่นที่กระตุ้นประสาทสัมผัสมีประโยชน์หลายอย่าง ได้แก่ **❶ เสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกาย** การเล่นในสนามเด็กเล่นที่กระตุ้นประสาทสัมผัสช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกาย ฝึกการทรงตัวและการประสานงานของกล้ามเนื้อ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ **❷ กระตุ้นการทำงานของสมองและระบบประสาท** การสัมผัสพื้นผิวที่แตกต่างกัน หรือเล่นกับอุปกรณ์ที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสหลายอย่างพร้อมกัน ช่วยกระตุ้นการเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทในสมอง ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหา **❸ ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง** เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นและการสัมผัสจับต้องของจริง สนามเด็กเล่นที่ออกแบบให้มียุคประกอบที่พัฒนาประสาทสัมผัส จะช่วยให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัวผ่านการสำรวจและทดลอง **❹ พัฒนากายภาพทางสังคมและอารมณ์** สนามเด็กเล่นเป็นสถานที่ที่เด็กได้พบปะและเล่นร่วมกับผู้อื่น ที่จะทำให้พวกเขาเรียนรู้การแบ่งปัน การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร นอกจากนี้ การสัมผัสกับสิ่งเร้าที่หลากหลายช่วยให้เด็กสามารถจัดการอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ดีขึ้น **❺ ส่งเสริมการเล่นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ** สนามเด็กเล่นที่ออกแบบให้เป็นมิตรกับเด็กทุกกลุ่ม สามารถช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถเล่นและเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม ในการออกแบบสนามเด็กเล่นที่กระตุ้นประสาทสัมผัส ควรเลือกวัสดุที่ไม่เป็นอันตรายและช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัส เช่น พื้นยางกันกระแทกที่มีลวดลายหลากหลาย หรืออุปกรณ์ไม้ที่ให้สัมผัสที่แตกต่างจากพลาสติก ควรมีโซนสำหรับการเล่นที่กระตุ้นประสาทสัมผัสที่ต่างกัน เช่น พื้นที่เล่นน้ำ พื้นที่เล่นทราย หรือโซนที่มีอุปกรณ์ปั่นป่าย รวมถึงมียุคประกอบทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ก้อนหิน ลำธารเล็ก ๆ หรือแปลงดอกไม้ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว

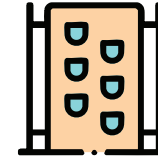
สนามเด็กเล่นที่ออกแบบให้กระตุ้นประสาทสัมผัสเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเด็กในทุกมิติ การออกแบบให้มียุคประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการสัมผัส การเคลื่อนไหว และการสำรวจ จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต และการเรียนรู้ในอนาคต สนามเด็กเล่นไม่ได้เป็นเพียงสถานที่สำหรับความสนุกสนาน แต่เป็น "ห้องเรียนธรรมชาติ" ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของสมองและระบบประสาท ทำให้พวกเขาเติบโตอย่างสมดุล มีความมั่นใจในตนเอง และพร้อมเผชิญกับโลกกว้างในอนาคต

▶ องค์ประกอบของ OKMD Playground

1 สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสนามเด็กเล่น

- มีพื้นที่สีเขียวและธรรมชาติ เช่น มีต้นไม้ให้ร่มเงา อากาศถ่ายเทสะดวก บรรยากาศเป็นธรรมชาติ มีองค์ประกอบทางธรรมชาติ เช่น ทราย ดิน น้ำ และสนามหญ้า เพื่อให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้ผ่านการเล่น
- ความปลอดภัยและการเข้าถึง ควรมีขอบเขตพื้นที่ที่ชัดเจน สะอาดปลอดภัย และดูแลรักษาได้ง่าย ออกแบบให้เด็กทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม รวมถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- มีการแบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสม โดยจัดสรรพื้นที่สำหรับกิจกรรมการเล่นที่หลากหลาย เช่น ริงเล่น ปีนป่าย เล่นบทบาทสมมติ และมีพื้นที่ที่เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างเด็ก ครู พ่อแม่ และผู้ปกครอง

2 อุปกรณ์และเครื่องเล่น

- เครื่องเล่นมีความหลากหลายและเหมาะสม โดยมีเครื่องเล่นทั้งแบบเล่นคนเดียวและเล่นเป็นกลุ่ม ออกแบบให้เด็กสามารถเล่นได้อย่างอิสระ หรือเล่นเป็นลำดับขั้นจากง่ายไปยาก รวมถึงขนาดและลักษณะของเครื่องเล่นต้องเหมาะสมกับอายุและพัฒนาการของเด็ก
- ความปลอดภัยและวัสดุที่ใช้ เครื่องเล่นต้องแข็งแรง ติดตั้งแน่นหนา และทนทาน ใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ เช่น ไม้ ลดการใช้วัสดุที่เป็นโลหะเพื่อลดความเสี่ยงในการบาดเจ็บ
- ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เครื่องเล่นต้องช่วยกระตุ้นการเคลื่อนไหว และเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ เช่น ฝึกการทรงตัว ส่งเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ กระตุ้นจินตนาการ และพัฒนาทักษะทางสังคม

3 การบริหารจัดการสนามเด็กเล่น

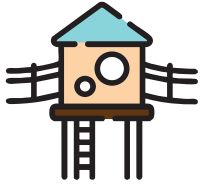
- จัดตารางเวลาการใช้สนามเด็กเล่น ให้เพียงพอและเหมาะสมกับกลุ่มอายุของเด็ก และจัดสัดส่วนจำนวนเด็กต่อผู้ดูแลให้สมดุล เพื่อให้เด็กได้รับความปลอดภัยและการดูแลที่ดี
- การตรวจสอบและบำรุงรักษา ควรหมั่นตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ และพื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นประจำ และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการซ่อมบำรุง และดูแลอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง
- การสร้างข้อตกลงร่วมกัน ควรตั้งกฎกติกาสำหรับการเล่น โดยให้เด็กครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์การเล่นภายใต้การดูแลที่ปลอดภัย
- การฝึกอบรมผู้ดูแล ควรให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นของเด็ก เทคนิคการป้องกันอุบัติเหตุ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

4 การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ในสนามเด็กเล่น

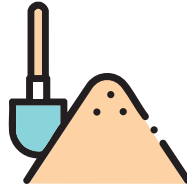
- เชื่อมโยงการเรียนรู้กับธรรมชาติ ผสานองค์ประกอบธรรมชาติ เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง
- ส่งเสริมการเล่นที่กระตุ้นการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจของเด็ก เช่น เกมเสริมทักษะ การทดลอง และกิจกรรมวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ นิทาน และการเล่าเรื่อง
- ออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ คำนึงถึงเด็กที่มีพัฒนาการช้า หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

▶ ฐานการเรียนรู้ใน OKMD Playground

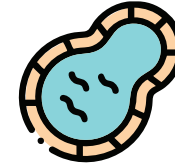
1 ฐานบ้านต้นไม้

ฐานบ้านต้นไม้ ถูกออกแบบให้เชื่อมต่อกันด้วยสะพานไม้ที่มีระดับความยากง่ายต่างกัน เริ่มจากสะพานไม้ตรงที่ช่วยฝึกการทรงตัว และค่อย ๆ เพิ่มความท้าทายขึ้น เช่น บ้านปีนป่าย บ้านลอดอุโมงค์ บ้านห้อยโหน ช่วยพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว เสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างสมาธิ ความอดทน ความพยายาม ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เรียนรู้การควบคุมตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ และค้นพบศักยภาพของตนเอง

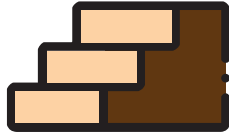
2 ฐานลานเล่นดินทราย

ฐานลานเล่นดินทราย เป็นพื้นที่เล่นอิสระ ที่ออกแบบให้เด็กสามารถสัมผัสและเรียนรู้จากธรรมชาติได้อย่างปลอดภัย ทรายที่ใช้เป็นทรายเนื้อละเอียด ไม่มีความคม หนาไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร เพื่อให้เด็กสามารถ ขุด ตัก และเล่นได้เต็มที่ ช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านประสาทสัมผัส การหยิบจับ นอกจากนี้การปั้นทรายยังช่วยให้กล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ทำให้เด็กสามารถใช้มือและนิ้วได้อย่างคล่องแคล่วแม่นยำ ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

3 ฐานลานเล่นน้ำ

ลานเล่นน้ำเป็นพื้นที่ที่ออกแบบมาเพื่อให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้ผ่านการเล่นน้ำ อย่างปลอดภัย โดยมีลักษณะเป็นสระน้ำขนาดเล็ก มีความลึก 50-60 เซนติเมตร เหมาะสำหรับการเดินย่ำน้ำ และทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการควบคุมร่างกาย และสร้างความผ่อนคลายจากการสัมผัสน้ำ การเล่นน้ำช่วยให้เด็กคุ้นเคยกับน้ำมากขึ้น ลดความกลัว และเพิ่มความมั่นใจ เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับเรียนรู้ทักษะการว่ายน้ำในอนาคต นอกจากนี้ ยังช่วยกระตุ้นการทำงานของประสาทสัมผัส ส่งเสริมการพัฒนาสมองให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้

4 ฐานลานนิทาน

ฐานลานนิทาน เป็นพื้นที่สำหรับการเล่านิทาน การร้องเพลง และการเล่นเกมสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านเรื่องราว และกิจกรรมที่สนุกสนาน โดยสามารถออกแบบเป็นลานโล่ง หรืออ้อมจันทร์ขนาดเล็กที่อาจมีหรือไม่มีหลังคา เพื่อรองรับการทำกิจกรรมหลากหลาย ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก และพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร กระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการฟังและมีส่วนร่วมในเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ได้อย่างสมดุล

5 ฐานลานกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning

ฐานลานกิจกรรมนี้ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปลูกผักสวนครัว การสำรวจธรรมชาติ เด็กได้สัมผัสและเข้าใจสิ่งแวดล้อมผ่านประสบการณ์ตรง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไปสู่ทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยเด็กจะได้ฝึกการสังเกต ทดลอง และเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ นอกจากนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นยังช่วยฝึกความอดทน การรอคอยและการทำงานร่วมกัน ปลูกฝังความรับผิดชอบและจิตสำนึกในการรักษาสีเขียวผ่านการดูแลพืชผักหรือสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ ช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน

▶ การออกแบบ OKMD Playground ให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่

ฐานการเรียนรู้	S ขนาดเริ่มต้น 50-200 ตร.ม.	M ขนาดมาตรฐาน 201-500 ตร.ม.	L ขนาดต่อขยาย 500 ตร.ม. ขึ้นไป
บ้านต้นไม้	✓	✓	✓
ลานเล่นดินทราย	✓	✓	✓
ลานเล่นน้ำ		✓	✓
ลานนิทาน	✓	✓	✓
ลานจัดกิจกรรม		✓	✓

ขนาดมาตรฐาน (M) อาจเพิ่มทางเชื่อมต่อด้วยสะพานทรงตัวรูปแบบต่าง ๆ
ขนาดต่อขยาย (L) มีพื้นที่หลากหลาย จำนวนฐานการเรียนรู้เพิ่มขึ้น มีส่วนต่อขยาย

1 ขนาดเริ่มต้น (S) เหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก ที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้และเล่นสนุกอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้หลัก 3 ฐาน ได้แก่ **บ้านต้นไม้** ที่เด็กจะได้สำรวจและฝึกการทรงตัว **ลานดินทราย** ส่งเสริมการเล่นอิสระ กระตุ้นจินตนาการ และ **ลานนิทาน** พื้นที่สำหรับการเล่านิทาน ทำกิจกรรมที่ฝึกทักษะการฟัง และเสริมสร้างจินตนาการ

2 ขนาดมาตรฐาน (M) เป็นสนามเด็กเล่นที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเพิ่มพื้นที่และฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมจากขนาดเริ่มต้น ได้แก่ **ลานเล่นน้ำ** เปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสกับน้ำ และ **ลานจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning** อาจเพิ่มทางเชื่อมต่อด้วยสะพานทรงตัวรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมทักษะการทรงตัวและการเคลื่อนไหว

3 ขนาดต่อขยาย (L) เป็นรูปแบบที่ครอบคลุมที่สุด มีพื้นที่ขนาดใหญ่และมีฐานการเรียนรู้ที่ครบถ้วน โดยจะเพิ่มองค์ประกอบให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย เช่น มีพื้นที่มากขึ้นสำหรับบ้านต้นไม้ ลานเล่นดินทราย ลานเล่นน้ำ ลานนิทาน และลานจัดกิจกรรม อาจมีฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือส่วนต่อขยาย เพื่อให้เด็กสามารถสำรวจและเล่นได้เต็มที่

ทั้งนี้การเลือกขนาด OKMD Playground ควรพิจารณาตามพื้นที่ที่มีอยู่ และวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ขนาด S เหมาะกับพื้นที่ขนาดเล็กที่ต้องการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้พื้นฐาน ขนาด M เหมาะกับสนามเด็กเล่นขนาดกลางที่ต้องการความหลากหลาย และขนาด L เหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดใหญ่ที่ต้องการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครบถ้วน

▶ ปัจจัยความสำเร็จของ OKMD Playground

1 รูปแบบของสนามและสภาพแวดล้อม รูปแบบของสนามเด็กเล่นต้องดึงดูดใจผู้ใช้งาน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งปัจจัยในการเลือกพื้นที่ จะยึดหลักของการมีต้นไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงาเป็นจุดศูนย์กลาง ตั้งอยู่ในจุดที่เห็นได้ง่าย ไม่ลับตา

2 วัสดุ มีการใช้วัสดุที่เหมาะสม สร้างความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เช่น การใช้ไม้ รวมทั้งวัสดุจากธรรมชาติ ที่สามารถหาได้ในพื้นที่ ในกรณีที่ไม้หรือวัสดุจากธรรมชาติหายาก ขาดแคลน ก็สามารถใช้วัสดุทดแทนอื่น ๆ ที่มีผิวสัมผัสและลักษณะใกล้เคียงธรรมชาติ ในกรณีที่ใช้เหล็กเป็นโครงสร้างสามารถทาสีน้ำตาล หรือพ่นเชือกทาบในบริเวณที่มีการสัมผัส ให้มีความกลมกลืน

3 ช่าง ผู้ก่อสร้างต้องมีความเชี่ยวชาญในการสร้างสนามเด็กเล่น และสามารถถ่ายทอดแบบจำลองทัศนียภาพ (Perspective) สู่การก่อสร้างจริง โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัย เช่น การลบเหลี่ยมมุม ลบเหลี่ยม หรือส่วนแหลมคมที่อาจเกิดอันตรายแก่เด็ก ที่สำคัญ หากเป็นช่างชุมชน จะมีความโดดเด่นในเรื่องงานฝีมือและความใส่ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนหรือมีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน จะยิ่งสร้างความรู้สึกรักถึงความเป็นเจ้าของ (Sense of Ownership) ทำให้การก่อสร้างสนามเด็กเล่นบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4 กระบวนการชุมชน มีกระบวนการที่แสดงที่ความร่วมมือของชุมชน เช่น การใช้ “บ ว ร (บ้าน-วัด-โรงเรียน)” โมเดล ที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรและสถาบันหลักในชุมชน ตั้งแต่ในขั้นตอนของการวางแผนการก่อสร้างจนถึงแล้วเสร็จ นำไปสู่การมี Sense of Belonging หรือ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสนามเด็กเล่น

5 งบประมาณสนับสนุน นอกจากงบประมาณตั้งต้นในการก่อสร้างสนามเด็กเล่นแล้ว การซ่อมแซมหรือต่อเติมให้มีความสมบูรณ์ อยู่เสมอ ต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการระดมทุนในรูปแบบของการหาผู้สนับสนุน การทำผ้าป่าการศึกษา หรือแม้แต่ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และแรงงานจากคนในชุมชนเอง สิ่งเหล่านี้จะสร้างความยั่งยืนให้กับสนามเด็กเล่น ที่ยังคงเป็นสาธารณประโยชน์ ต่อเด็กและเยาวชนในรุ่นต่อ ๆ ไป

▶ ช่างชุมชน : เคล็ดลับความสำเร็จ OKMD Playground

OKMD Playground ถือกำเนิดจากแนวคิดที่มุ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่เรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ผ่านการเล่น โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐาน เมื่อชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่เหล่านี้จึงกลายเป็นต้นแบบของการเรียนรู้ที่ยั่งยืน กระบวนการพัฒนา OKMD Playground เริ่มต้นจากการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของชุมชน เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน นักออกแบบ และช่างท้องถิ่นได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและความต้องการ เมื่อรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย การออกแบบจึงเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเข้าใจร่วมกัน เพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้และพัฒนาทักษะของเด็ก ๆ อย่างแท้จริง อีกหนึ่งหลักสำคัญของ OKMD Playground คือการเลือกใช้วัสดุท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงช่วยลดต้นทุนในการก่อสร้าง แต่ยังสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมต่าง ๆ กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นไปพร้อมกับการสร้างพื้นที่เรียนรู้

อีกหนึ่งเคล็ดลับความสำเร็จของ OKMD Playground อยู่ที่บทบาทของ "ช่างชุมชน" ผู้มีทักษะด้านงานช่าง ทัศนธรรม และการออกแบบ พวกเขาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับแนวคิดใหม่ ๆ ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรง เมื่อช่างชุมชนได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสนามเด็กเล่น พื้นที่แห่งนี้จึงเป็นพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน โรงเรียนและชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ช่วยกันบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เด็กซึ่งเป็นลูกหลานของคนในชุมชนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้นอกเหนือจากการเรียนรู้แต่เพียงในห้องเรียน

การผสมผสานของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ OKMD Playground ไม่ใช่เพียงสนามเด็กเล่น แต่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ วิถีชีวิต และนวัตกรรมเข้าไว้ด้วยกัน เป็นพื้นที่ให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ เติบโต และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

**คุณลุงสุกฤทธิ วงศ์ไชยา
และ คุณลุงสุวิทย์ มูลตรีศรี**

ช่างชุมชนทั้งสอง เป็นผู้เปี่ยมด้วยฝีมือและยังเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนบ้านหนองกุงแก้ว ที่ได้ร่วมกันสร้างสนามเด็กเล่นโรงเรียนบ้านหนองกุงแก้ว จ.หนองบัวลำภู ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและการออกแบบที่ใส่ใจและทุ่มเท สนามเด็กเล่นแห่งนี้จึงเป็นพื้นที่เรียนรู้ที่เสริมสร้างพัฒนาการและจินตนาการของเด็กในชุมชน แม้เวลาจะผ่านไป คุณลุงทั้งสองยังคงกลับมาดูแลซ่อมแซม และปรับปรุงสนามเด็กเล่นให้คงความปลอดภัยและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ สนามแห่งนี้จึงยังคงเป็นพื้นที่แห่งความสุขที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้อย่างปลอดภัยจนถึงทุกวันนี้

ครูมนัส ตั้งแต่ง

ครูมนัส ครูผู้เชี่ยวชาญด้านงานช่างและเปี่ยมด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู พร้อมทีมงานอีก 2-3 คน เป็นผู้ก่อสร้างสนามเด็กเล่น และจัดทำของเล่นไม้โรงเรียนวัดบ้านมะเกลือ จ.นครสวรรค์ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ให้กับเด็ก ๆ ครูมนัสไม่เพียงแค่สร้างสนามเด็กเล่นเท่านั้น แต่ยังคอยดูแลซ่อมแซมและปรับปรุงให้มีความปลอดภัยและใช้งานได้เสมอ สนามแห่งนี้จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อบอุ่นและมั่นคงสำหรับเด็ก ๆ ในโรงเรียนมาโดยตลอด

คุณลุงประสิทธิ์ ดิดวงพันธ์

คุณลุงประสิทธิ์ และทีมงาน กลุ่มช่างชุมชนผู้มุ่งมั่นและไม่หยุดเรียนรู้ เป็นผู้ก่อสร้างสนามเด็กเล่นของโรงเรียนบ้านนาอุดม จ.มุกดาหาร แม้จะไม่ถนัดด้านการผูกเชือก แต่ด้วยความตั้งใจที่จะสร้างสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัยและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ๆ คุณลุงจึงฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ สนามแห่งนี้จึงเป็นผลลัพธ์ของทั้งความสามารถและความตั้งใจ ที่ต้องการให้เด็ก ๆ ในชุมชนของคุณลุงได้เล่นและเรียนรู้อย่างเต็มที่

▶ เส้นทางพัฒนา OKMD Playground

2558

พัฒนาโรงเรียนต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับ สพฐ. 4 แห่ง เป็นโรงเรียนสังกัด สพป. นครสวรรค์ เขต 1 ประกอบด้วย

- ▶ รร.อนุบาลเมืองนครสวรรค์ (เขากบวิวรรณ์สุขวิทยา)
- ▶ รร.วัดบ้านมะเกลือ
- ▶ รร.วัดหนองโรง
- ▶ รร.เขาทอง

2559

พัฒนาโรงเรียนเครือข่ายต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับ สพฐ. ใน 183 โรงเรียน ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษา

2560

พัฒนาโรงเรียนเครือข่ายต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง (ต่อเนื่อง) ร่วมกับ สพฐ. ผ่านการอบรม และถอดบทเรียน ครูและผู้บริหาร จากโรงเรียนเครือข่าย 183 แห่ง

ขยายแนวคิดการพัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ร่วมมือกับกรมอนามัยในการพัฒนาต้นแบบพื้นที่เล่นในศูนย์อนามัย กระทรวงสาธารณสุข 12 แห่ง และนำเสนอนโยบายการจัดทำพื้นที่เล่นผ่านสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 10

2561

ต่อยอดทางวิชาการ โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ “สารนิทัศน์เด็กปฐมวัย” สำหรับครูในโรงเรียนต้นแบบ และโรงเรียนเครือข่ายสนามเด็กเล่น OKMD ครอบคลุม 4 ภูมิภาค

ขยายแนวคิดสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งผลให้เกิดสนามเด็กเล่น OKMD เครือข่าย 13 แห่ง อาทิ

- ▶ รร.วิชานารี จ.ลำปาง
- ▶ สพป. พิจิตร เขต 2

2562

ขยายแนวคิดการพัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งผลให้เกิดสนามเด็กเล่น OKMD 3 แห่ง อาทิ

- ▶ สถาบันพัฒนาอานามัยเด็กแห่งชาติ
- ▶ รร.บ้านหนองกุงแก้ว
- ▶ รร.ปรีณสิรอยแยลลวิทย์าลัย
- ▶ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

พัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ใน

- ▶ รร.ปลุกจิต สังกัด กทม.

2563

พัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง กลุ่ม รร.พระราชูปถัมภ์ฯ ณ

- ▶ รร.ราชปิโยรสฯ จ.น่าน

ขยายแนวคิดสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับ มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ในการพัฒนาพื้นที่เล่นตามวิถีธรรมชาติ 124 แห่ง

2564

ขยายแนวคิดสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับ มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ในการพัฒนาสนามสามวัย 60 แห่ง

2565

พัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง กลุ่มโรงเรียนพระราชูปถัมภ์ฯ ณ
▶ รร.ทีปังกรรัศมีวิทยพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) จ.สมุทรสาคร

ขยายแนวคิดสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ให้กับมูลนิธิสุทธิงค์ศรีวิกรณ์ ส่งผลให้เกิดสนามเด็กเล่น OKMD เครือข่าย ณ
▶ รร.หนองแคนวิทยา จ.กาฬสินธุ์

2566

พัฒนา OKMD Playground ในโรงเรียนกลุ่มพระราชูปถัมภ์ฯ 2 แห่ง ได้แก่
▶ รร.ทีปังกรรัศมีวิทยพัฒน์ (วัดประดู่) จ.สมุทรสงคราม
▶ รร.ทีปังกรรัศมีวิทยพัฒน์ (วัดโบสถ์) กทม.

ศึกษาแนวทางการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้สร้างสรรค์สำหรับคนทุกช่วงวัย ร่วมกับ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

2567

พัฒนา OKMD Playground ใน รร. โครงการอารยเกษตรฯ 2 แห่ง ได้แก่
▶ รร.สหคามวิทยาคาร จ.ร้อยเอ็ด
▶ รร.บ้านนาอุดม จ.มุกดาหาร

พัฒนาต้นแบบพื้นที่เรียนรู้สร้างสรรค์สำหรับผู้สูงวัย (OKMD Senior Playground) ร่วมกับ สว่างคนิาส สภาอากาศไทย

ขยายแนวคิด OKMD Playground ร่วมกับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) ส่งผลให้เกิด OKMD Playground 2 แห่ง
▶ รร.ประชาบำรุง กทม.
▶ รร. บ้านหนองบ่อ จ.อุดรธานี

2568

ขยายแนวคิด OKMD Playground ร่วมกับภาคีเครือข่าย ส่งผลให้เกิด OKMD Playground 5 แห่ง ได้แก่
▶ รร.บางยี่ขันวิทยาคม กทม.
▶ รร.อนุราชประสิทธิ์ จ.นนทบุรี
▶ รร.ศิริศรีสาครวิทยา จ.ตราด
▶ รร.บ้านท่าคำ จ.น่าน
▶ รร.บ้านห้วยท่าง จ.น่าน

พัฒนา OKMD Senior Playground ในสว่างคนิาส ร่วมกับ สภาอากาศไทย

โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ (เขากบ วรรณิสุขวิทยา) อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
(เล่นตามรอยพระยุคลบาท) ดำเนินการร่วมกับ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
ปี พ.ศ. 2558

โรงเรียนวัดบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
(เล่นตามรอยพระยุคลบาท) ดำเนินการร่วมกับ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
ปี พ.ศ. 2558

โรงเรียนเขาทอง

อำเภอยุหุคิรี จังหวัดนครสวรรค์

ต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง (เล่นตามรอยพระยุคลบาท)
ดำเนินการร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ปี พ.ศ. 2558

โรงเรียนบ้านหินแร่ อำเภอสนาบชัยเขต จังหวัดละเซ็งเกร

เครือข่ายต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD
ตามหลักการพัฒนาสมอง (เล่นตามรอยพระยุคลบาท)
ดำเนินการร่วมกับ สพฐ. ปี พ.ศ. 2559

โรงเรียนวัดประตุน้ำท่าไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

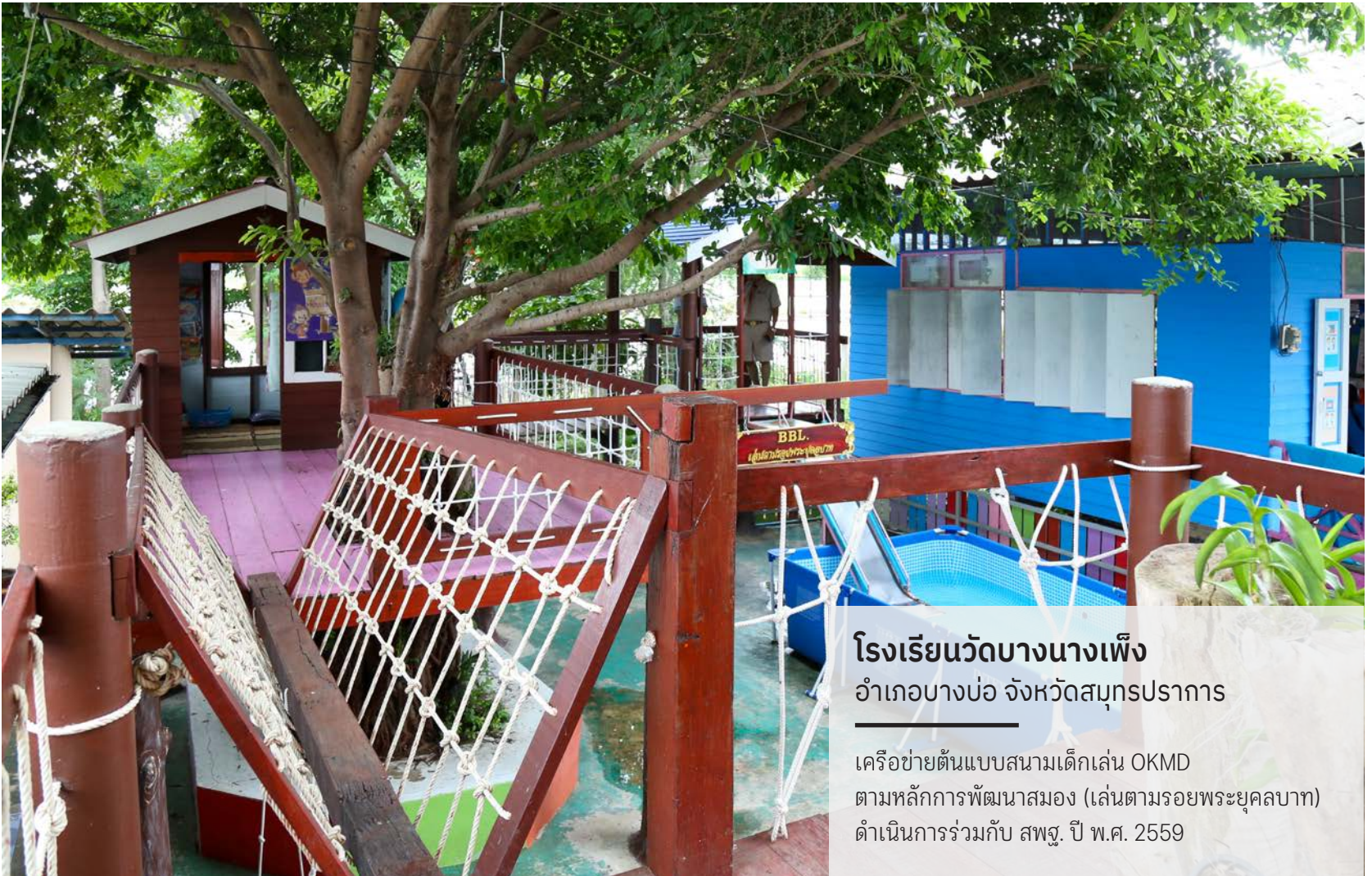
เครือข่ายต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
(เล่นตามรอยพระยุคลบาท) ดำเนินการร่วมกับ สพฐ.
ปี พ.ศ. 2559

โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

เครือข่ายต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD
ตามหลักการพัฒนาสมอง (เล่นตามรอยพระยุคลบาท)
ดำเนินการร่วมกับ สพฐ. ปี พ.ศ. 2559

โรงเรียนวัดบางนางเพ็ง
อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

เครือข่ายต้นแบบสนามเด็กเล่น OKMD
ตามหลักการพัฒนาสมอง (เล่นตามรอยพระยุคลบาท)
ดำเนินการร่วมกับ สพฐ. ปี พ.ศ. 2559

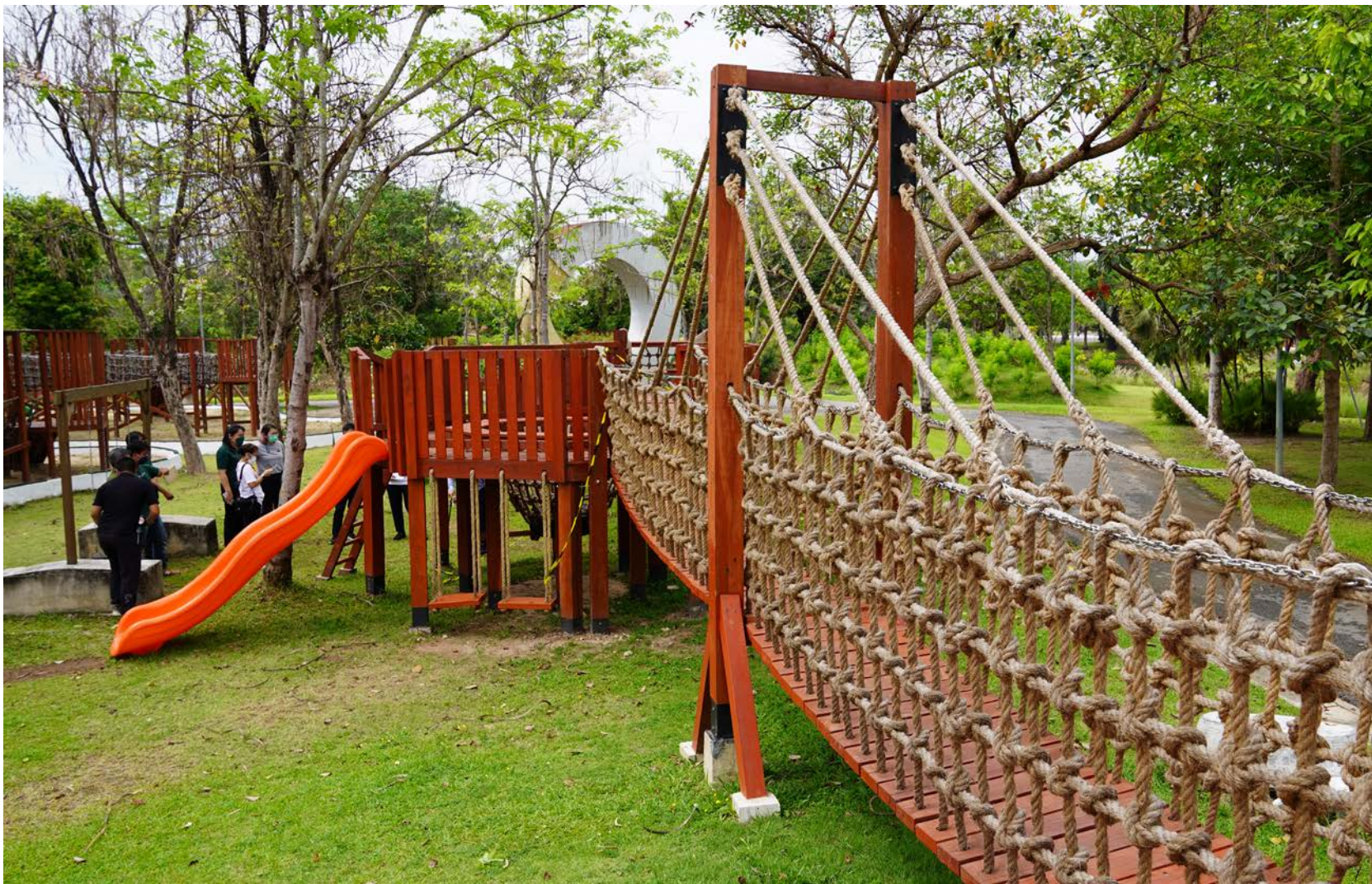

อุทยานหลวงราชพฤกษ์

อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

สนามเด็กเล่นที่เกิดจากการขยายแนวคิดการพัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ดำเนินการร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ปี พ.ศ. 2562

Design Concept:

สนามเด็กเล่นแห่งนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากภูมิประเทศแบบภูเขา และธรรมชาติของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยสนามเด็กเล่นถูกออกแบบให้สอดคล้องไปกับพื้นที่ ซึ่งช่วยให้เด็ก ๆ ได้สัมผัสการเล่นในมิติใหม่ ที่เสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย สมอง และทักษะสังคม สนามเด็กเล่นนี้ ไม่ใช่แค่พื้นที่สำหรับวิ่งเล่น แต่เป็นพื้นที่ที่พาเด็ก ๆ เข้าสู่การผจญภัยเสมือนอยู่ท่ามกลางขุนเขา ผ่านบ้านกิจกรรมที่หลากหลายและเครื่องเล่นที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว พร้อมสะพานเชื่อมต่อที่ช่วยฝึกการทรงตัว

โรงเรียนบ้านหนองกุ้งแก้ว

อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

สนามเด็กเล่นที่เกิดจากการขยายแนวคิดการพัฒนาสนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ดำเนินการร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) ปี พ.ศ. 2562

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนบ้านหนองกุงแก้ว พื้นที่ 374 ตร.ม. เป็นสนามเด็กเล่นที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) และ OKMD โดยมีการหมุนเวียนทรัพยากร และ การสืบทอดคุณค่าแห่งความทรงจำ ด้วยการใช้อย่างคุ้มค่าจากอาคารเรียนเดิมนำมาสร้างเป็นพื้นที่เล่นใหม่ให้เด็ก ๆ รุ่นต่อไป สิ่งที่ทำให้สนามแห่งนี้พิเศษคือ การสร้างสรรค์โดยช่างชุมชน ซึ่งเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน พวกเขาได้เรียนรู้หลักการออกแบบสนามเด็กเล่นจาก OKMD และนำมาใช้ด้วยความตั้งใจ ทำให้สนามเด็กเล่นแห่งนี้เต็มไปด้วยจิตวิญญาณของโรงเรียน และความผูกพันของชุมชน สนามเด็กเล่นนี้ไม่เพียงเป็นสถานที่สำหรับการเล่น แต่เป็น "พื้นที่แห่งเรื่องราวและความต่อเนื่อง" ที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าไว้ด้วยกัน

โรงเรียนปลุกจิต

เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ร่วมกับภาคีเครือข่าย ปี พ.ศ. 2562

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนปลุกจิต พื้นที่ 367 ตร.ม. สนามเด็กเล่นแห่งนี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในพื้นที่จำกัด โดยตั้งอยู่ระหว่างบ้านพักการโรงและอาคารห้องสมุดเดิม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงการเล่นและการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ตามแนวคิด "Play & Learn Anywhere" สนามเด็กเล่นแห่งนี้ไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่สำหรับเครื่องเล่นทั่วไป แต่ได้รับการออกแบบให้เป็นพื้นที่อเนกประสงค์ที่ผสมผสานการเรียนรู้และการพัฒนาเด็กในทุกด้าน โดยการใช้การออกแบบที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม

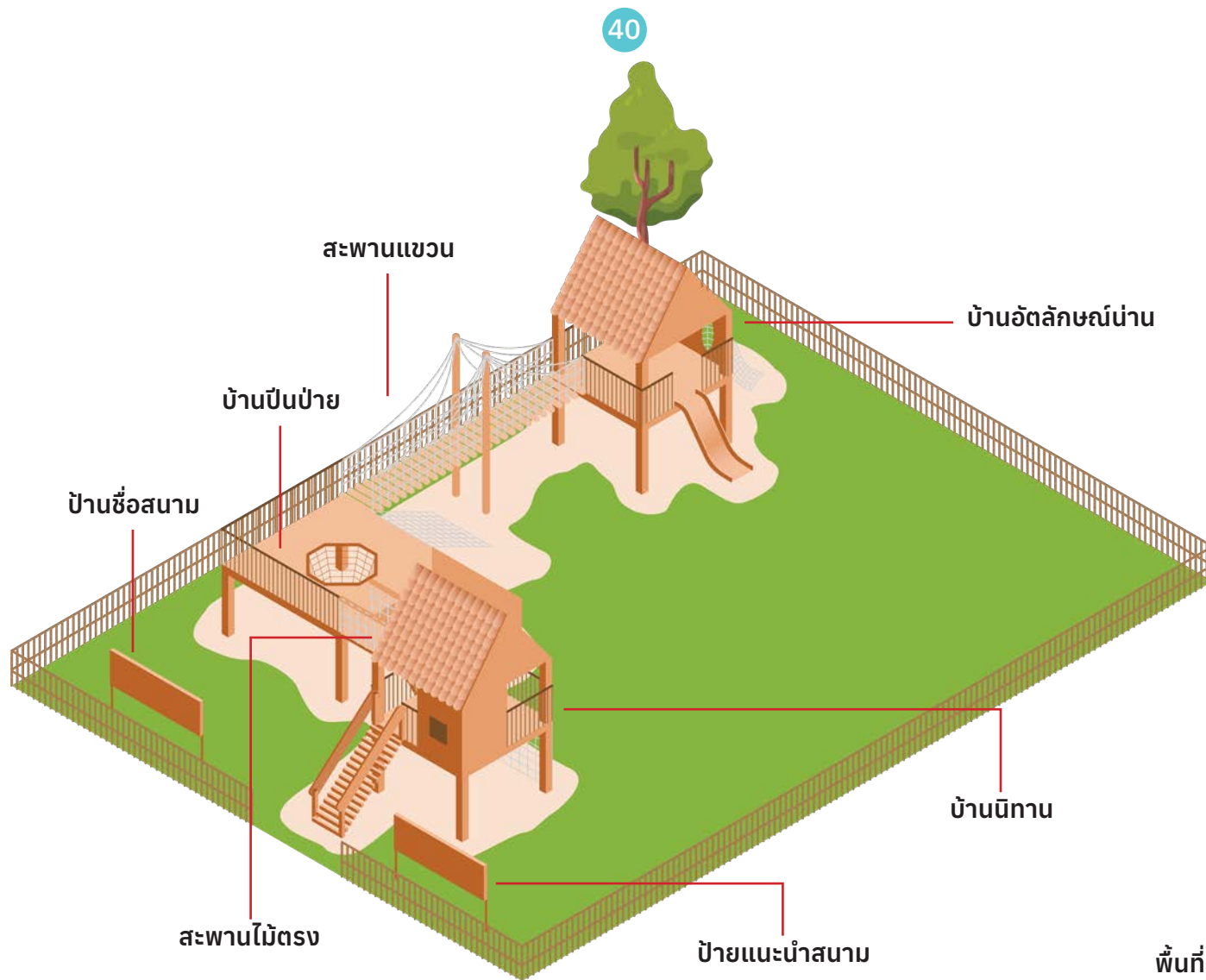

โรงเรียนราชปิโยรสา ยุพราชานุสรณ์ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ในกลุ่มโรงเรียนพระราชูปถัมภ์ฯ ปี พ.ศ. 2563

40

สะพานแขวน

บ้านอัตลักษณ์น้ำ

บ้านปิ่นปาย

บ้านซื่อสนาม

บ้านนิกาน

สะพานไม้ตรง

ป้ายแนะนำสนาม

พื้นที่ 391 ตร.ม.

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนราชปิโยรสา ยุพราชานุสรณ์ พื้นที่ 391 ตร.ม. ออกแบบให้สะท้อนอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดน่าน ผ่าน "บ้านอัตลักษณ์" ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของพื้นที่ สร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ผสานระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เด็ก ๆ จะได้ซึมซับ รากเหง้าและวัฒนธรรมของตนเอง ผ่านการเล่นและการสำรวจ สนามเด็กเล่นนี้ไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่สำหรับเครื่องเล่น แต่ได้รับการออกแบบให้เป็น พื้นที่ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน ทั้งการเคลื่อนไหวร่างกาย ทักษะสังคม และจินตนาการ โดยใช้แนวคิด "เล่นเพื่อเรียนรู้" เพื่อให้เด็กได้สัมผัสวัฒนธรรมของจังหวัดน่านผ่านกิจกรรมที่สนุกและมีความหมาย

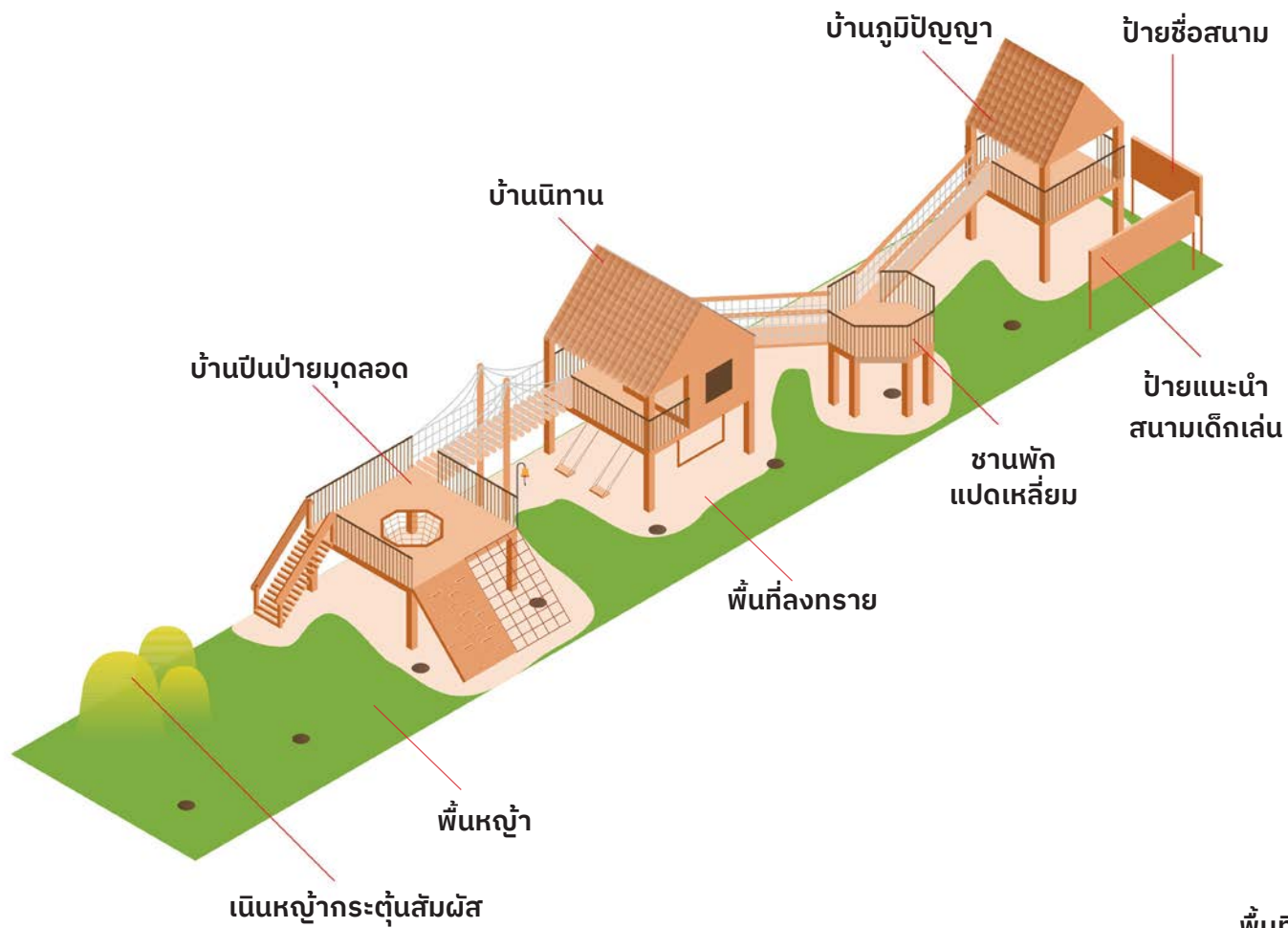

โรงเรียนที่ปึงกรณ์วิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) ในพระราชูปถัมภ์ฯ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ในกลุ่มโรงเรียนพระราชูปถัมภ์ฯ ปี พ.ศ. 2565

Design Concept:

สนามเด็กเล่น โรงเรียนที่ปทุมธานีวิทยพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) พื้นที่ 273 ตร.ม. สนามเด็กเล่นนี้ได้รับการออกแบบให้การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ Play as Learning ที่ออกแบบให้มีพื้นที่เชื่อมโยงและขนานไปกับตัวอาคารเรียน ทำให้เด็กๆ สามารถเคลื่อนย้ายจากห้องเรียนไปสู่พื้นที่เล่นได้สะดวกปลอดภัย พื้นที่เล่นจึงเป็นส่วนหนึ่งในการเชื่อมโยงประสบการณ์ในห้องเรียนสู่การเรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างเป็นธรรมชาติ สนามเด็กเล่นนี้จึงช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายภายใต้พื้นที่ที่ถูกออกแบบมาอย่างชาญฉลาด

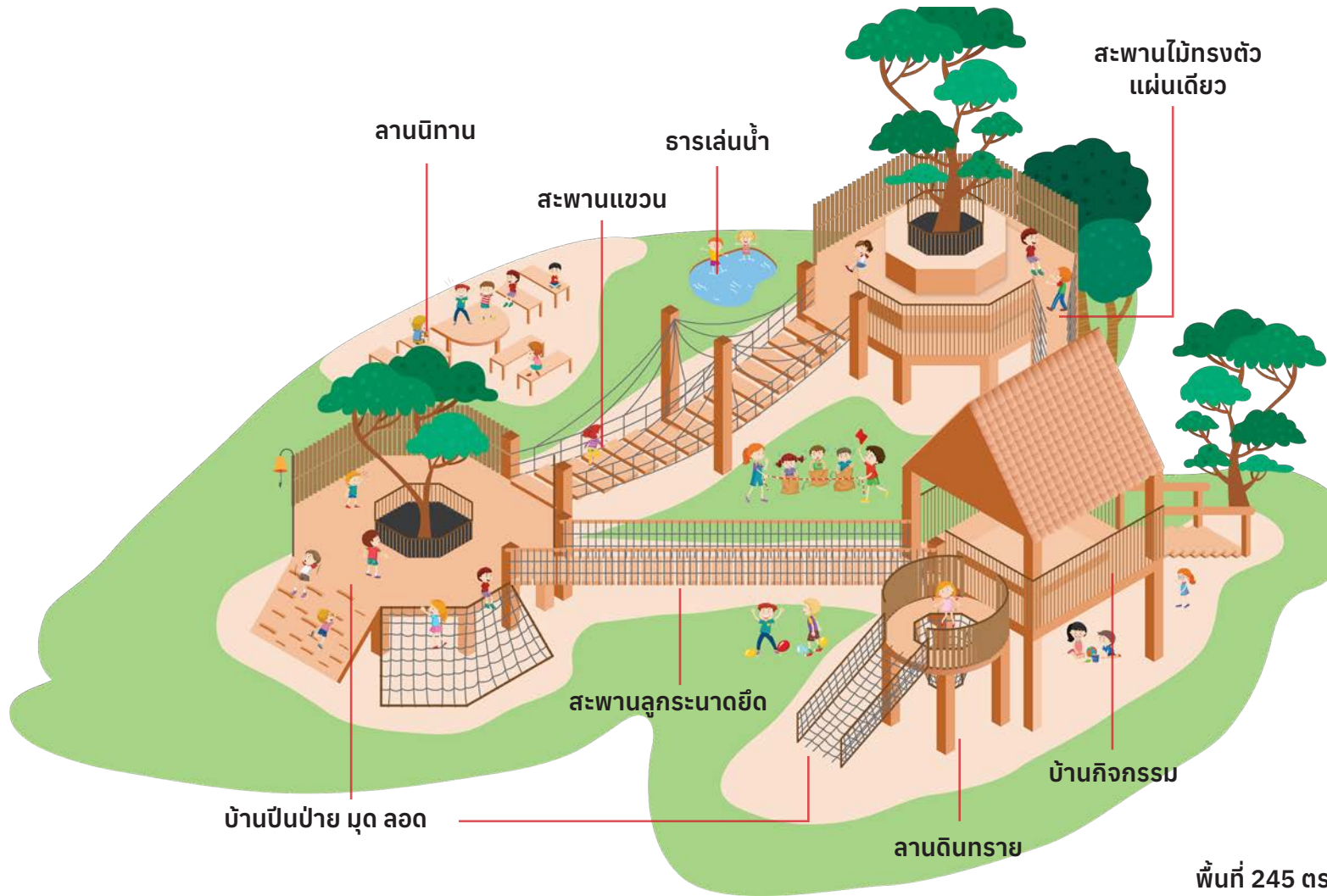

โรงเรียนทีปังกรณวิद्याพัฒน์ (วัดประดู่) ในพระราชูปถัมภ์ฯ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ในกลุ่มโรงเรียนพระราชูปถัมภ์ฯ ปี พ.ศ. 2566

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนที่ปทุมธานี (วัดประดู่) พื้นที่ 245 ตร.ม. สนามเด็กเล่นแห่งนี้ได้รับการออกแบบให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ครบวงจร โดยใช้รูปแบบ Holistic Learning Playground จัดผังพื้นที่ในรูปสามเหลี่ยม ซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งแรงและสมดุล ในธรรมชาติ จุดศูนย์กลางของการออกแบบ ยึดต้นไม้ใหญ่เป็น องค์ประกอบหลัก เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเล่นที่เป็นมิตรกับ ธรรมชาติ ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ 5 ฐาน ที่ถูกจัดวางอย่าง สมดุลในโครงสร้างสามเหลี่ยมและเชื่อมต่อกันด้วยสะพานทรงตัว 3 รูปแบบ ที่เริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อกระตุ้นการเคลื่อนไหวที่ หลากหลายและเป็นจุดเชื่อมต่อให้เด็ก ๆ สามารถเล่นได้ครบวงจร

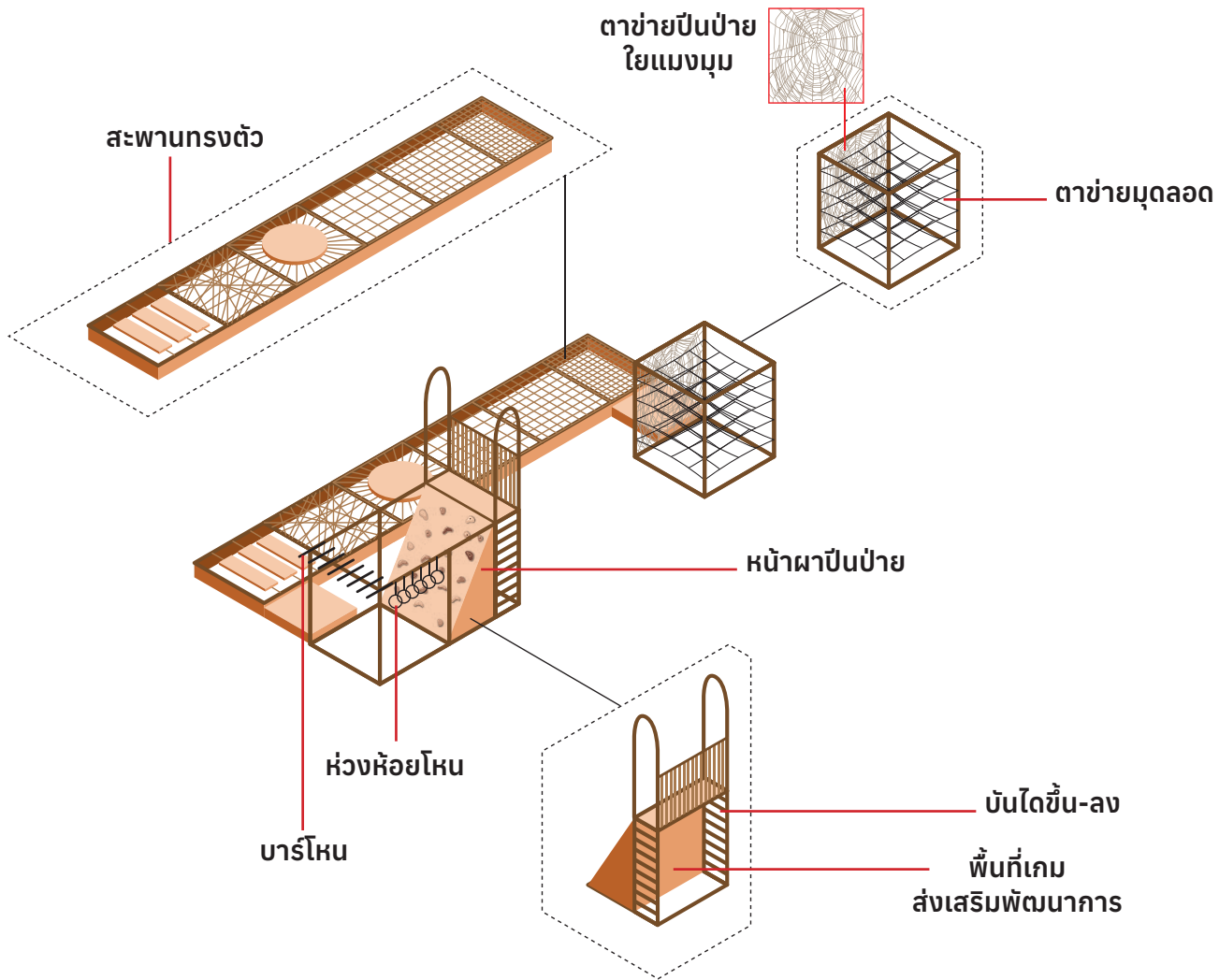

โรงเรียนที่ปงกรณ์วิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง
ในกลุ่มโรงเรียนพระราชูปถัมภ์ฯ ปี พ.ศ. 2566

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนที่ปทุมธานีวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์) พื้นที่ 63 ตร.ม. สนามเด็กเล่นแห่งนี้ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่จำกัด โดยใช้ รูปแบบ Modular System ที่ประกอบขึ้นจาก Cube Units ซึ่งสามารถเรียงต่อกันได้อย่างยืดหยุ่น เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ที่ครบถ้วนและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย มีสะพานทรงตัวที่ถูกออกแบบให้สามารถปรับเปลี่ยนการจัดวางได้ตามความเหมาะสม ทำให้สนามเด็กเล่นสามารถตอบโจทย์การใช้งานที่หลากหลาย

โรงเรียนสหคามวิทยาคาร

อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนามอง กลุ่มโรงเรียนในโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด
ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ปี พ.ศ. 2567

2 บ้านป็นป่ายมุดลอด

- ตาข่ายป็นป่ายมุดลอด
- หน้าผาจำลอง
- กระดานลื่น
- อุโมงค์มุดลอด

1 บ้านนิทานและห้องสมุดต้นไม้

- ห้องสมุด
- ลานนิทานใต้บ้าน
- บันไดขึ้น-ลง

สะพานแขวน

สะพานลูกกระดานแกว่ง

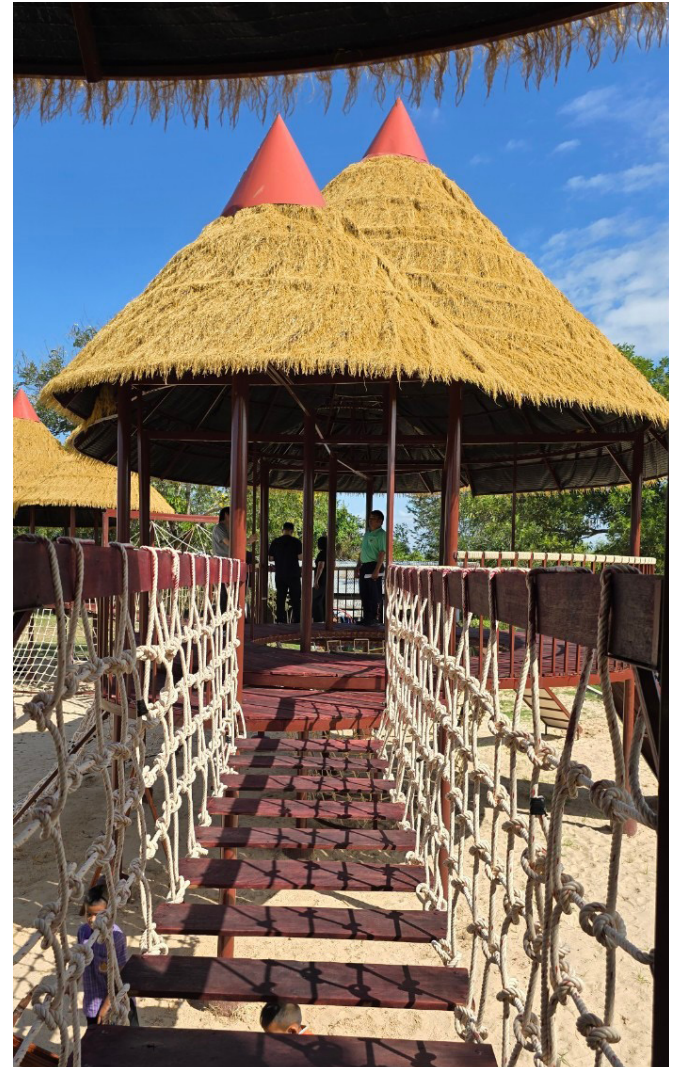
3 บ้านอัตลักษณ์

- ตาข่ายป็นป่ายมุดลอด
- ซิงช้าใต้บ้าน
- บันไดขึ้น-ลง
- พื้นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่น

พื้นที่ 504 ตร.ม.

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนสหคามวิทยาคาร พื้นที่ 504 ตร.ม. สนามเด็กเล่นแห่งนี้ได้รับแรงบันดาลใจจาก "โหวด" เครื่องดนตรีพื้นบ้านอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด สนามเด็กเล่นแห่งนี้จึงถูกออกแบบโดยใช้ รูปทรงของโหวดเป็นแนวคิดหลัก สะท้อนผ่านการจัดผังพื้นที่เล่นในรูปแบบวงกลมที่ซ้อนทับและเรียงต่อกัน คล้ายกับท่อของโหวดที่ไล่ระดับเสียง สนามเด็กเล่นนี้ ไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่ให้เด็ก ๆ ได้เล่น แต่ยังเป็นพื้นที่ที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมเสียงดนตรี และการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ผ่านสถาปัตยกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบที่ช่วยพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ จินตนาการ และทักษะทางภาษา

โรงเรียนบ้านนาอุดม

อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดมุกดาหาร

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง กลุ่มโรงเรียนในโครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด
ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” ปี พ.ศ. 2567

สะพานลูกระนาดแกว่ง

บ้านปีนป่ายมุดลอด

บ้านกิจกรรมอิสระ

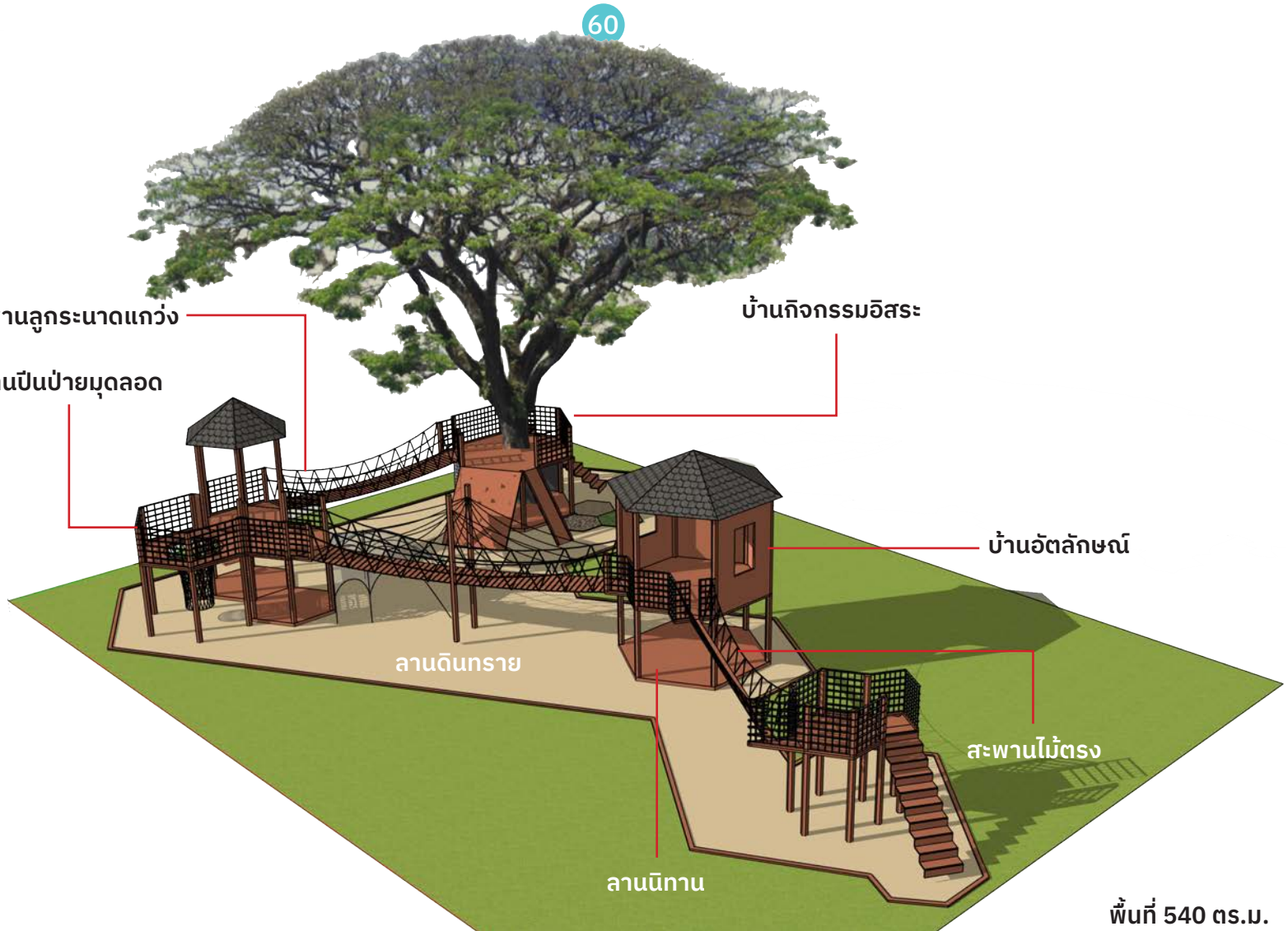
บ้านอัตลักษณ์

ลานดินทราย

สะพานไม้ตรง

ลานนิทาน

พื้นที่ 540 ตร.ม.

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนบ้านนาอุดม พื้นที่ 540 ตร.ม. ได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบจากต้นจามจุรี อันเป็นศูนย์กลางของพื้นที่ และการใช้รูปแบบรังผึ้งหกเหลี่ยม ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของการเลี้ยงผึ้งโพรงในพื้นที่ สนามเด็กเล่นแห่งนี้มีบ้านต้นไม้หกเหลี่ยม ที่เชื่อมโยงกันด้วย สะพานทรงตัว 3 รูปแบบ ที่เริ่มต้นจากง่ายไปหายากเสมือนเส้นทางแห่งการสำรวจแห่งจินตนาการและการผจญภัย ที่ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของเด็กผ่านฐานการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ลานเล่นิทาน บ้านป็นป่าย์ อุโมงค์มุดลอด และกระดานวาดภาพ

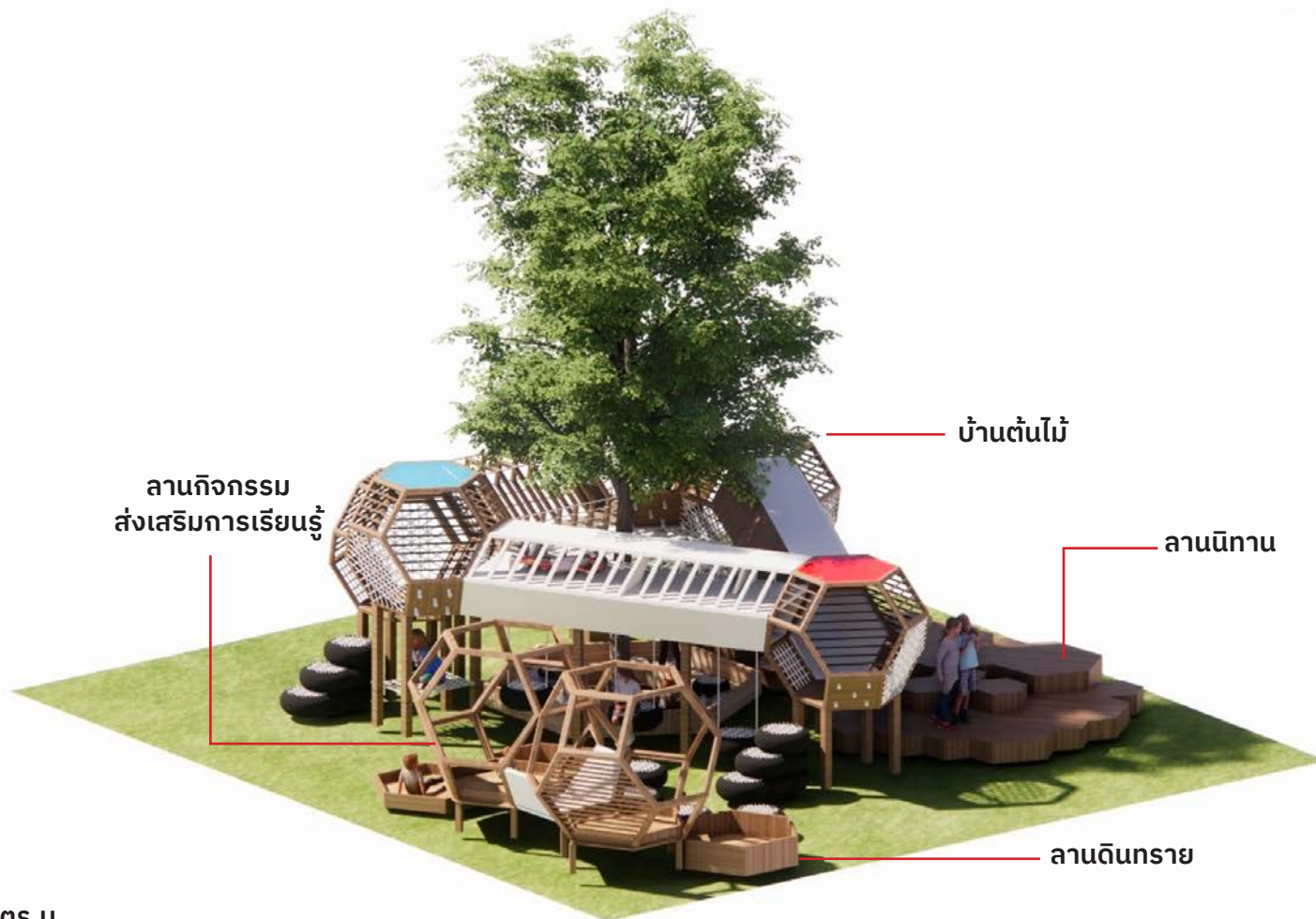

โรงเรียนประชาบำรุง

เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ดำเนินการร่วมกับ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี พ.ศ. 2567

พื้นที่ 114 ตร.ม.

ออกแบบโดย นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนประชาบำรุง ขนาด 114 ตร.ม. สนามเด็กเล่นนี้ออกแบบโดยใช้ โครงสร้างหกเหลี่ยมและปริซึมหกเหลี่ยม (Hexagonal Cubes และ Hexagonal Prisms) เป็นองค์ประกอบหลัก เพื่อสร้างเอกลักษณ์และเพิ่มมิติให้กับพื้นที่เล่น รองรับการใช้งานของเด็กและผู้สูงอายุ โดยมีฐานการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งปีนป่าย ทรงตัว และจุดพักผ่อน มุ่งเน้นความสนุก ปลอดภัย และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัย

โรงเรียนหนองบ่อ

อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

สนามเด็กเล่น OKMD ตามหลักการพัฒนาสมอง ดำเนินการร่วมกับ
มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) ปี พ.ศ. 2567

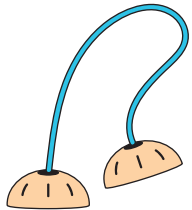

Design Concept:

สนามเด็กเล่นโรงเรียนหนองบ่อ ขนาด 540 ตร.ม. สนามเด็กเล่นแห่งนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากหมู่บ้านต้นไม้ ที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้สัมผัสประสบการณ์ การสำรวจ การผจญภัย ออกแบบให้มีบ้านต้นไม้ 3 หลัง ที่เชื่อมต่อกันด้วยสะพานทรงตัว 3 รูปแบบ สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหวและพัฒนาทักษะร่างกายอย่างองค์รวม เด็กได้ปีนป่าย มุดลอด ทรงตัว และสำรวจ ผ่านเครื่องเล่นที่หลากหลาย เช่น แผ่นหน้าผาจำลอง ตาข่ายปีนป่าย อุโมงค์มุดลอด และบ้านอัตลักษณ์ ซึ่งช่วยพัฒนาความแข็งแรงและสมดุลของร่างกาย ขณะเดียวกันลานเล่นดินทรายและลานนิทาน จะช่วยกระตุ้นจินตนาการและทักษะด้านภาษา นอกจากนี้ “ทางเดินต่อไม้ทรงตัว” ยังถูกออกแบบมาให้เด็ก ๆ ได้ฝึกสมาธิและพัฒนาทักษะการทรงตัว ทำให้สนามเด็กเล่นแห่งนี้เป็นพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบสำหรับการเรียนรู้ผ่านการเล่นในทุกมิติ

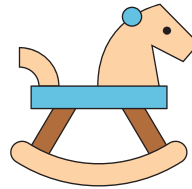

▶ เครื่องเล่นภูมิปัญญาใน OKMD Playground

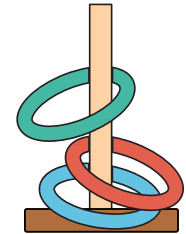
1. เดินกะลา

- ▶ ช่วยพัฒนาทักษะด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัวและความแข็งแรงของแขน-ขา ส่งเสริมความอดทน สมาธิ และความสนุกสนาน
- ▶ วิธีเล่น: เล่นอิสระ หรือจัดการแข่งขันทั้งแบบเดี่ยวและกลุ่ม

2. ม้าโยกไม้

- ▶ ช่วยพัฒนาการทรงตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา และแกนกลางลำตัว ส่งเสริมจินตนาการ และสร้างความสนุก
- ▶ วิธีเล่น: ผู้เล่น นั่งบนม้าโยกไม้ และใช้แรงขา/ตัว โยกไปหน้า-หลัง เพื่อให้ม้าเคลื่อนไหว เล่นได้คนเดียว หรือผลัดกันเล่น

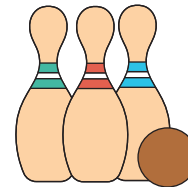
3. รถไถล้อเดียว

- ▶ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ ฝึกการบังคับทิศทาง ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
- ▶ วิธีเล่น: ผู้เล่นจับด้ามไม้ และไถไปข้างหน้าให้ล้อเคลื่อนที่ อาจเล่นแข่งความเร็ว หรือไถไปตามเส้นทางที่กำหนด

4. โบว์ลิ่งไม้

- ▶ ช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ฝึกการกะระยะและความแม่นยำ พัฒนากล้ามเนื้อมือและแขน เสริมสมาธิและความสนุกสนาน
- ▶ วิธีเล่น: ผู้เล่นกลิ้งลูกบอลไม้ไปกระแทกพินไม้ให้ล้ม นับคะแนนตามจำนวนพินที่ผู้เล่นล้มได้

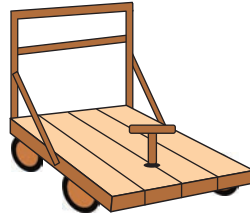
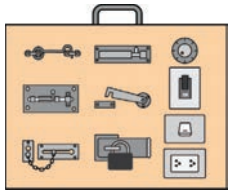

5. เสาโยนห่วง

- ▶ ช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ฝึกความแม่นยำ ฝึกความอดทนและรอคอย สนุกสนานเพลิดเพลิน
- ▶ วิธีเล่น: โยนห่วงไปยังเสาให้ห่วงครอบเสา เพื่อทำคะแนน อาจเล่นนับแต้ม หรือแข่งความแม่นยำ

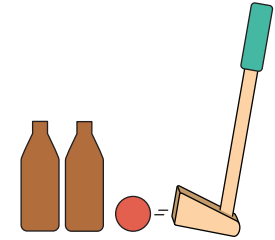
6. กระดานปลดล็อก

- ❑ ช่วยพัฒนาการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ฝึกดูแลรักษาความปลอดภัยของตนเอง ฝึกการสังเกตและการคิดอย่างมีเหตุผล
- ❑ วิธีเล่น: ให้เด็กเรียนรู้ความปลอดภัยในชีวิต การปลดล็อก เปิดปิดประตู และสิ่งที่เป็นอันตราย และรู้จักใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้อง

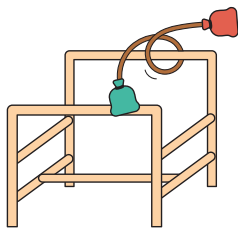
7. รถแม่ว

- ❑ ช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ฝึกการบังคับทิศทางและการทรงตัว ฝึกการแก้ปัญหา
- ❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นโยกคันบังคับเพื่อควบคุมทิศทางและการเคลื่อนที่ของรถ อาจเล่นแข่งกันบังคับรถไปยังเป้าหมาย หรือผ่านอุปสรรค

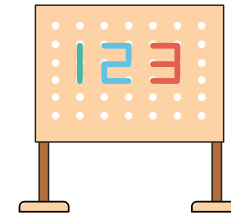
8. โยนถุงทราย

- ❑ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ เสริมสร้างการประสานงานระหว่างตากับมือ ฝึกสมาธิ กระตุ้นการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา สร้างความมั่นใจ
- ❑ ผู้เล่นโยนถุงทราย (ที่ผูกกับปลายเชือก) ไปให้คล้องราว 2 ราว (สูง-ต่ำ) แต่ละราวกำหนดคะแนนต่างกัน เล่นเป็นรอบ ใครได้คะแนนมากกว่าเป็นผู้ชนะ

9. กระดานร้อยเชือก

- ❑ ฝึกกล้ามเนื้อมือและนิ้ว ฝึกสมาธิ ฝึกการประสานระหว่างมือกับตา และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
- ❑ วิธีเล่น: ผู้เล่น นำเชือกร้อยผ่านรูบนกระดาน ตามลวดลายที่กำหนด หรือออกแบบลวดลายเองตามจินตนาการ

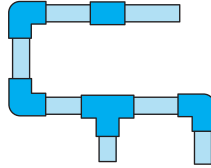
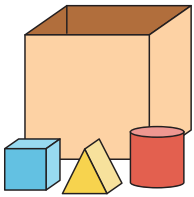
10. กอล์ฟไม้

- ❑ ช่วยพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ฝึกการควบคุมกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ ฝึกสมาธิ ความแม่นยำ การกระเะยะ
- ❑ วิธีเล่น: ตั้งพิน (ทำจากแท่งไม้) เป็นเป้าหมาย ผู้เล่นใช้ไม้กอล์ฟตีลูกบอลไม้ให้กลิ้งไปชนพิน หากพินล้ม ได้คะแนนตามจำนวนที่ล้ม

11. ชุดบล็อกไม้

❑ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและการประสานมือ-ตา จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านตรรกะและการแก้ปัญหา ฝึกสมาธิและความอดทน

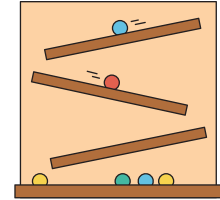
❑ วิธีเล่น: นำบล็อกมาต่อเป็นรูปทรงต่าง ๆ เช่น ตึก บ้าน หรือสิ่งของตามจินตนาการ หรือเล่นตามแบบที่กำหนด

12. ชุดตัวต่อทอพีวีซี

❑ ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและจินตนาการ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก พัฒนาการประสานมือกับตา ฝึกทักษะการแก้ปัญหา

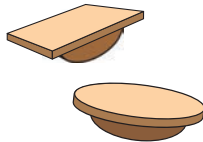
❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นใช้ ท่อพีวีซีและข้อต่อ ต่อประกอบเป็นรูปทรงต่าง ๆ เช่น หุ่นยนต์ บ้านสามารถต่อตามจินตนาการหรือตามแบบที่กำหนด

13. แท่นทรงตัว

❑ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ รักษาความสมดุลของร่างกาย สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน

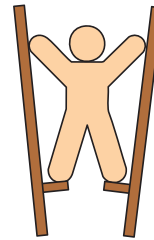
❑ วิธีเล่น: ขึ้นไปยืนทรงตัวบนแท่นให้นานที่สุด

14. ไม้โยกเยก

❑ ช่วยพัฒนาทักษะการทรงตัว เสริมสร้างกล้ามเนื้อขาและแขน ฝึกการประสานงานร่างกาย สร้างความสนุกและความมั่นใจ

❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นขึ้นไปยืนบนไม้โยกเยก ใช้มือจับและก้าวเดินไปข้างหน้า พยายามทรงตัวไม่ให้ล้ม

15. รางไม้ลาดเอียง

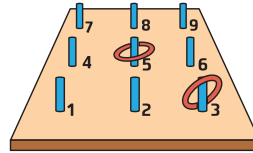
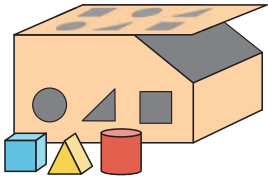
❑ ช่วยพัฒนาทักษะการสังเกต และการคาดการณ์ การประสานมือตา สร้างความเข้าใจเรื่องแรงโน้มถ่วงและการเคลื่อนที่ ฝึกสมาธิและเพลิดเพลิน

❑ วิธีเล่น: ปล่อยลูกบอลลงจากด้านบนของรางไม้ ดูบอลกลิ้งลงมาตามระดับ สังเกตทิศทางและความเร็ว

16. กล่องหยอดบล็อก

❑ ช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การจดจำรูปร่าง การจับคู่ ฝึกสมาธิและการแก้ปัญหา เสริมจินตนาการ

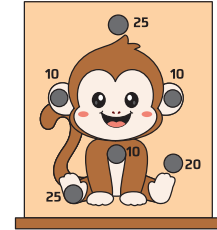
❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นนำบล็อกรูปทรงต่าง ๆ หยอดลงในช่องที่ตรงกับรูปร่างบนกล่อง ผู้เล่นฝึกทดลองจนกว่าจะหยอดได้ถูกต้อง

17. โยนห่วงเสาตัวเลข

❑ ฝึกการกระโดดและความแม่นยำ เสริมทักษะคณิตศาสตร์ (การบวกเลขจากคะแนน) พัฒนาการประสานมือกับตา เสริมสมาธิและความสนุก

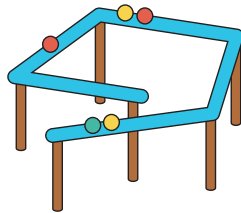
❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นโยนห่วงไปคล้องที่เสาซึ่งมีตัวเลขกำกับ นับคะแนนตามตัวเลขบนเสาที่คล้องได้

18. สวนน้ำ

❑ ฝึกการประสานกันระหว่างมือกับตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ฝึกการคิดแก้ปัญหา และการคาดคะเน

❑ วิธีเล่น: ค่อย ๆ เทน้ำลงในราง จากนั้นใส่ลูกบอลพลาสติกลงไป สังเกตทิศทางการไหลของน้ำ และลูกบอล

19. รถถีบจักร

❑ ช่วยฝึกการทรงตัว และการประสานมือ-เท้า กล้ามเนื้อขา และความแข็งแรงของร่างกาย ฝึกสมาธิและการควบคุมทิศทาง

❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นยืนบนรถ และใช้เท้าถีบที่บันไดเพื่อให้ล้อหมุน และเคลื่อนที่ไปข้างหน้า สามารถเล่นแข่งความเร็ว หรือขับตามเส้นทาง

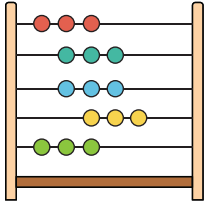
20. ปาเป้าลิง

❑ ช่วยพัฒนาการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ ฝึกการเล่นตามกติกา สนุกสนานเพลิดเพลิน

❑ วิธีเล่น: ผู้เล่นยืนห่างเป้าลิงระยะห่าง 2 เมตร ผู้เล่นขว้างลูกเทนนิสเข้าเป้าที่มีคะแนนกำกับ นับคะแนนตามเป้าที่เข้า เล่นทั้งหมด 5 รอบ แล้วรวมคะแนน

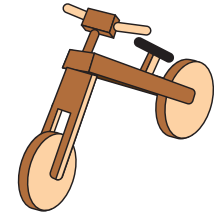
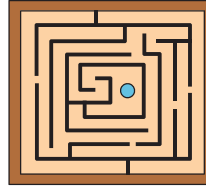
21. ลูกคิด 5 แถว

- ❑ ส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิด ฝึกการประสานกันระหว่างมือกับตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ฝึกการรอคอย และการแบ่งปัน
- ❑ วิธีเล่น: เลื่อนเม็ดลูกคิดขึ้น-ลงตามค่าตัวเลขในแต่ละหลัก ใช้หลักการทางคณิตศาสตร์ในการคำนวณคำตอบ

22. เขาวงกต

- ❑ ประสานความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ส่งเสริมทักษะด้านการคิด และจินตนาการ
- ❑ วิธีเล่น: ผู้เล่น 1-2 คน เอียงกระดานไปมา จนลูกแก้วสามารถออกจากกระดาน

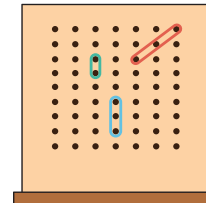
23. ตาราง 20

- ❑ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ฝึกความคล่องแคล่ว เสริมสร้างความแข็งแรง
- ❑ วิธีเล่น: ผู้เล่น 2 คน (ใช้ตารางคนละแผ่น) แข่งขันกัน กระโดดเหยียบตัวเลขตามลำดับจากน้อยไปมาก จาก 1-20 หากมีเลข 2 ช่องให้วาง 2 เท้า

24. กระดานหมุด

- ❑ ประสานความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ส่งเสริมทักษะด้านการคิด และจินตนาการ
- ❑ วิธีเล่น: เล่นอิสระโดยนำยางไปคล้องหมุดให้เป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือตามจินตนาการ

25. จักรยานขาโก

- ❑ ฝึกการทรงตัว เสริมสร้างกล้ามเนื้อแขนขา และแกนกลางลำตัว กระตุ้นการประสานงานระหว่างตา มือ และขา เพิ่มความมั่นใจ ฝึกควบคุมการเคลื่อนไหวด้วยตัวเอง
- ❑ วิธีเล่น: นั่งคร่อมจักรยานใช้เท้าไถพื้นเพื่อให้จักรยานเคลื่อนที่ ควบคุมทิศทางด้วยมือ และเรียนรู้การเบรกด้วยเท้า

การพัฒนาเด็กอย่างครบวงจรผ่านการออกแบบสนามเด็กเล่น ที่ไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่สำหรับการเล่นสนุกสนาน แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก การเล่นในสนามเด็กเล่นที่ออกแบบอย่างดีสามารถ กระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการ Brain-based Learning (BBL) ที่เชื่อว่าการเล่นเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็ก

การออกแบบที่ใส่ใจในทุกองค์ประกอบของ OKMD Playground ทำให้เกิดพื้นที่ที่สามารถ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและปลอดภัยสำหรับเด็ก ความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ OKMD Playground สามารถขยายผลและสร้างผลกระทบที่ยั่งยืนในสังคม ช่วยให้เด็ก ๆ เติบโตขึ้นอย่างมี คุณภาพและพร้อมเผชิญกับโลกกว้างในอนาคต

OKMD Playground Design Book

พิมพ์ครั้งที่ 1	เมษายน 2568
จำนวนหน้า	78 หน้า
ข้อมูลลิขสิทธิ์	OKMD Playground Design Book สงวนลิขสิทธิ์ © 2568 สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
ที่ปรึกษา	ดร.ทวารัฐ สูตะบุตร ดร.อภิชาติ ประเสริฐ
บรรณาธิการ	อารีย์รัชต์ ชาวกาญจนกิจ
ผู้เรียบเรียง	สมกิต วงศ์มาก
ออกแบบสนามเด็กเล่น	ปรีณตป์ บุญแก้ว
ออกแบบเล่มและปก	สมกิต วงศ์มาก
ช่างภาพ	การุณรัฐ จินตามณี
พิสูจน์อักษร	สมกิต วงศ์มาก
จัดพิมพ์	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
พิมพ์ที่	บริษัท พลัสเพรส จำกัด

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้
(องค์การมหาชน)
www.okmd.or.th